ННІ Педагогіки і психології Кафедра педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту	

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

2021-2022

Освітній ступінь - бакалавр.

Викладач: кандидат психологічних наук, старший викладач,
Журавель Анна Василівна
Email: zi85@ukr.net

Кількість часу на вивчення

Лекцій	20
Практичних занять	20
Самостійна робота студента	80
Форма контролю	іспит

Представлений курс спрямовано на вивчення сучасних методів психологічного впливу з превенції, профілактики протиправної поведінки особистості та груп.

Курс «Юридична психологія» використовує міждисциплінарні знання з таких навчальних дисциплін як: «Загальна психологія з практикумом» та «Вікова психологія» тому цілком логічним є вивчення дисципліни після вказаних вище курсів.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи знань про поведінку, особистість і діяльність осіб в рамках функціонування системи «людина-право», забезпечення загальної теоретичної підготовки бакалаврів у галузі психології вищої школи, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з викладацькою діяльністю.

Завдання навчального курсу:

1) вивчення психологічних механізмів протиправної поведінки; факторів, що сприяють формуванню злочинної мотивації та цілеспрямованості; способів їх профілактики;

2) вивчення психологічних методів визначення властивостей і станів особистості, а також їх впливу на поведінку особистості в криміногенній ситуації, що необхідно для розуміння «людського чинника» в системі правових відносин;

3) вивчення таких факторів правопорушень, як стан «осудності» - «неосудності», патологічних рис характеру, особистісної незрілості (інфантилізму), сугестивності, низької соціальної адаптації, відповідності розумового розвитку віком суб'єктів правопорушень тощо ;

4) вивчення вікової динаміки протиправної поведінки та факторів, опосередковуючи злочинність серед неповнолітніх;

5) вивчення психологічних механізмів зростання злочинності в умовах соціально-економічних і політичних перетворень у суспільстві;

6) вивчення психологічної структури професійної діяльності працівників правоохоронної системи (слідчих, адвокатів, суддів, прокурорів);

7) забезпечення психологічної служби в правоохоронній системі з метою надання консультативної та практичної допомоги посадовим особам у цій системі при здійсненні їх процесуальних дій (проведення слідчого експерименту, обшуку, допиту, впізнання) з дотриманням передбачених законом свобод і прав особистості громадян;

8) організація роботи з населенням з метою психологічної освіти та проведення профілактики правопорушень серед різних груп громадян.

У результаті вивчення курсу студент набуває загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

ФК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту

ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

ФК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Результати навчання

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Організація навчання

Види занять. *Лекція-бесіда,* передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх, студенти відповідають з місця; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді. Запитання не для контролю знань, а для з'ясування рівня орієнтованості і пізнання студентів з проблем курсу, міри їх готовності до сприйняття наступного матеріалу.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача.. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Організаційні і навчальні обов'язки студентів:

- На практичні заняття приходити попередньо підготовленими, ознайомлені з ходом роботи
- Не пропускати заняття без поважної причини та не спізнюватися
- Дотримання правил техніки безпеки й охорони праці
- Дотримання тем навчальної дисципліни;
- Задавати питання, цікавитися додатковими відомостями, сучасними науковими знаннями з предмету та консультуватися з викладачем
- Аргументовано відстоювати свою думку стосовно тематики занять, якщо вона не збігається з думкою викладача
- Вимагати від викладача додаткових роз'яснень на заняттях у випадку їх недостатнього висвітлення на лекціях;
- У випадку незгоди із отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем;
- Вчасно здавати відповідні теми.

Штрафні міри

- Відпрацювання пропущеного заняття передбачає реферат (пропущена практична робота) та відпрацювання у позаурочний час.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Теми лекцій (2 години кожна)	
1	Юридична психологія в системі наукових знань.
2	Загальнопсихологічні основи юридичної психології.
3	Соціально-психологічні основи юридичної діяльності
4	Психологія злочину.
5	Психологія особистості злочинця.
6	Психологічна характеристика злочинних груп.
7	Психологія потерпілого.
8	Психологічна консультація і судово-психологічна експертиза.
9	Психологічні основи цивільно-правового регулювання та цивільного судочинства.
10	Пенітенціарна психологія.
Теми практичних робіт (2 години кожна)	
1	Юридична психологія як галузь психологічного знання
2	Правова психологія

3	Психологічні особливості злочинця
4	Психологічні особливості злочинних груп.
5	Вікові особливості правопорушень.
6	Психологія слідчих дій.
7	Судова психологія.
8	Судово-психологічна експертиза
9	Пенітенціарна психологія
10	Психологічні основи профілактики правопорушень

Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Зокрема, самостійна робота студентів із зазначеного курсу передбачає:

1) виконання індивідуального проекту на пропоновану тему;
2) написання рефератів на пропоновані теми;
3) заповнення узагальнюючих схем, таблиць з тем.

Перелік питань до підсумкового контролю із дисципліни «Юридична психологія» (іспит)

1. Предмет юридичної психології.
2. Завдання юридичної психології.
3. Система юридичної психології.
4. Методологічні принципи в юридичній психології.
5. Методи юридичної психології.
6. Завдання юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань.
7. Використання досягнень юридичної психології в галузях соціальної та юридичної практики.
8. Зародження юридичної психології.
9. Основні етапи становлення та розвитку юридичної психології.
10. Формування психологічної школи права на початку ХХ ст. (Л. Петражицький).
11. Історія вітчизняної юридичної психології.
12. Сучасний стан та проблеми вітчизняної юридичної психології.
13. Поняття особистості у психології та правовій науці.
14. Пізнавальні психічні процеси та урахування їх закономірностей юристом у професійній діяльності.
15. Емоції, почуття, психічні стани об'єктів юридичної діяльності та їх психолого-правова оцінка.
16. Проблема вивчення особистості у професійній діяльності юриста.
17. Фрустрація, її зв'язок з агресивною поведінкою, насильницькими злочинами проти особи, скоєнням самогубств.
18. Значення страждань при визначенні моральної шкоди потерпілому.
19. Психологічна характеристика праці юриста.
20. Психологічні особливості пізнавальної діяльності юриста.
21. Особливості комунікативних дій в діяльності юриста.
22. Психологічні особливості прийняття рішень галузях юридичної діяльності.
23. Психологічні особливості вирішення юристом органпаційно-управлінських питань.
24. Розвиток професійно важливих комунікативних якостей юриста.
25. Професійна деформація юриста та шляхи її подолання.
26. Психологічні аспекти підвищення ефективносгі праці юристів.
27. Психологія взаємодії людей у сфері цивільно-правової регуляції.
28. Психологічні аспекти цивільного процесу.
29. Психологічні особливості діяльності господарського суду.

30. Цивільне право та формування ринкової психології.
31. Психологічні аспекти діяльності адвоката у цивільному судочинстві.
32. Предмет та завдання кримінальної психології.
33. Психологія злочинного діяння.
34. Індивідуально-психологічні причини злочинної поведінки.
35. Соціально-психологічні причини злочинної поведінки.
36. Психологічна структура злочинного діяння.
37. Психологічні наслідки здійсненого злочину.
38. Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження.
39. Соціально-психологічна типологія злочинця.
40. Психологія потерпілого.
41. Психологія організованих злочинних формувань (груп).
42. Психологічний аналіз особистості неповнолітнього правопорушника.
43. Психологічні методи боротьби з груповою злочинністю.
44. Психологія допиту потерпілого.
45. Психологія допиту підозрюваного.
46. Психологія допиту звинуваченого.
47. Психологія допиту свідків.
48. Психологічні особливості допиту неповнолітніх.
49. Психологія огляду місця події.
50. Психологія обшуку.
51. Психологія виїмки.
52. Психологія слідчого експерименту.
53. Психологія відтворення обстановки.
54. Психологія відтворення обставин події.
55. Загальна характеристика психологічних особливостей слідчої діяльності.
56. Психологічні особливості розслідувань у справах неповнолітніх.
57. Застосування слідчим психологічних прийомів під час обшуку.
58. Психологічні ознаки неправдивих покітиь при допиті.
59. Використання психолога у якості консультанта на попередньому слідстві.
60. Залучення психолога у якості спеціаліста під час проведення слідчих дій.
61. Загальний предмет судово-психологічної експертизи (СПЕ).
62. Окремі предмети судово-психологічної експертизи?
63. Приводи для обов'язкового призначення судово-психологічної експертизи.
64. Приводи факультативного призначення СПЕ.
65. Компетенція СПЕ.
66. Завдання СПЕ.
67. Види судово-психологічних експертиз.
68. СПЕ емоційних станів.
69. СПЕ потерпілих у справах про сексуальні злочини.
70. Експертиза соціально-психологічних особливостей членів злочинної групи.
71. СПЕ визначення здатності неповнолітнього правопорушника розуміти значення вчинюваних дій.
72. Комплексна судова психолого-психіатрична експертиза.
73. СПЕ у справах про пригоди, пов'язані з керуванням технікою.
74. Підготовка та призначення СПЕ при попередньому слідстві.
75. Підготовка та призначення СПЕ у судовому засіданні під час розгляду кримінальних справ.
76. Підготовка та призначення СПЕ при вирішенні цивільно-правових спорів.
77. Методика проведення СПЕ.
78. Етапи проведення та оформлення результатів СПЕ.
79. Оцінка, використання висновку СПЕ слідчим.

80. Оцінка, використання висновку СПЕ захисником.
81. Оцінка, використання висновку СПЕ судом.
82. Психологічна структура судової діяльності.
83. Загальна психологічна характеристика судового процесу.
84. Психологічні особливості подання свідчень у суді.
85. Формування переконання і винесення вироку судом.
86. Психологія судових дебатів.
87. Психологія винесення вироку.
88. Предмет і завдання пенітенціарної психології.
89. Психологія особистості засудженого.
90. Соціально-психологічна характеристика груп засуджених.
91. Соціальна реадаптація звільненого.
92. Каяття злочинця як психічний акт самооцінки й самоосуду індивідом своєї поведінки.
93. Методи психологічного впливу на засуджених з метою їх ресоціалізації.

Рекомендована література

1. *Андросюк В. Г., Казміренко Л.* /., *Кондратьєв Я. Ю.* та ін. Юридична психологія.— К., 1999.
2. *Антонян Ю. М., Бородин С. В.* Преступность и психические апомалии. — М., 1987.
3. *Антонян Ю. М., Гульдан В. В.* Криминальная патопсихология. —М., 1991.
4. *Антонян Ю. М., Енакєєв М. И., Зминов В. Е.* Психология преступника и расследования преступлений. — М., 1996.
5. *Башкатов И.* Я. Психология групп несовершеннолетнпх правонарушителей (социально-психологические особенности). — М., 1993.
6. *Брусиловский А. Е.* Судебно-психологическая экепертиза. Харьков, 1929.
7. *Васильєв В. Л.* Судебная психология: Психологический практикум для следователей. — Л., 1979.
8. *Васильєв В. Л.* Психология осмотра места преступления. — Л., 1986.
9. *Васильєв В. Л.* Психологическая культура прокурорско-следственной деятельности.— СПб., 1998.
10. *Васильєв В. Л.* Юридическая психология. — СПб., 1997.
11. *Глоточкин А.Д., Пирожков В.Ф.* Исправительно-трудовая психология. — М., 1974.
12. *Гуров А. И.* Профессиональная преступность. Прошлое и современность. — М., 1990.
13. *ДуловА. В.* Судебная психология. — Минск, 1975.
14. *Дубить Н.* Я, *Кравец И. И., Кудрящєв В. Н.* Генетика. Поведение. Ответственность. — М., 1989.
15. *Еникєєв М. И.* Основы общей и юридической психологии. — М., 1996.
16. *ЗєлшскийА. Ф.* Криминальная психология. — К., 1999.
17. *ИлларионовВ. П.* Переговоры с преступниками. — М., 1993.
18. *Ковалев А. Г.* Психологические основи исправления правонарушителя. — М., 1968.
19. *Комаров В. С.* Психологические основи очной ставки. — Харьков, 1976.
20. *Коновалова В. Е.* Психология в раселедовании пре ступлений.— Харьков, 1978.
21. *Коновалова В. Е.* Правовая психология. — Харьков, 1997.
22. *Костицкий М. В*. Судебно-психологическая експертиза. — Львов, 1987.
23. *Костицкий М. В.* Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические вопросы. — К., 1990.
24. *Коченов М. М.* Судебно-психологическая експертиза. — М., 1977.
25. *КудрявцеевВ. Н.* Закон, поступок, ответственность. — М., 1986.
26. *Кудрящев В. Н.* Правовое поведение: нормы и паталогия. — М., 1989.
27. *Кудрявцее И. А.* Судебная психолого-психиатрическая експертиза.-М, 1988,
28. *Обозов Н. Н., Щекин Г. В.* Психология работы с людьми. — К., 1998.
29. *Липман О.* Психология лжи. — Харьков, 1926.

30. *Личность* преступника как обьект психологического иселедования. — М., 1979.
31. *Мельник В. В., Цыцарев С. В., Якоелев Я. М.* Основы судебно-психологической експертизи по уголовным делам. — Л., 1987.
32. *Мостовая И. М.* Юридическая психология. — К., 1998.
33. *Орзих М. Ф.* Личность и право. — М., 1975.
34. *Пирожков В. Ф.* (в соавт.) Исправительно-трудовая психология.— Рязань, 1985.
35. *Познышев С. В.* Криминальная психология. — М., 1926.
36. *РомановВ. В.* Военно-юридическая психология. — М., 1987.
37. *РомановВ. В.* Юридическая психология. — М., 1998.
38. *Ратинов А. Р.* Судебная психология для следователей. — М., 1967.
39. *Ратинов А. Р.* Психологическое изучение личности преступника. _М., 1982.
40. *Ратинов А. Р., Ефимова Н. И.* Психология допроса обвиняемого. — М., 1988.
41. *Сергеич П.* Искусство речи на суде. — М., 1991.
42. *Ситковская С.Д.* Судебно-психологическая експертиза. — М., 1980.
43. Столяренко А.М. Психологические приемы в работе юриста. – М., 2000.
44. *Тарарухин С. А.* Прсступнос поведснис. М., 1974.
45. *Филонов Л. Б.* Психологичсские способы изучения личности обвиняемого. — М., 1983.
46. *Филонов Л. Б.* Тренинги делового общения сотрудников органов внутрених дел с различнымии категориями граждан. — М, 1993.
47. *Фрезе А. У.* Очерки судебной исихологии. — Казань, 1974.
48. *Хохряков Г. Ф.* Парадоксы тюрьмы — М., 1991.
49. *Хохряков Г. Ф.* Социальная середа и иличность. — М., 1982.
50. *Чуфаровский Ю. В.* Основы юридической психологии. — М.; 1995.
51. *Чуфаровский Ю. В.* Психология в оперативно-розыскной деятельности правоохранительных органов. — М., 1996.
52. *Чуфаровский Ю. В.* Юридическая психология. — М., 2000.
53. *Шиханцов Г. Г.* Юридическая психология. — М., 1998.
54. *Щекин Г. В.* Как читать людей по их внешнему облику.— К., 1993.
55. *Щекин Г. В.* Основи психологических знаний. — К., 1996.
56. *Юридическая* психология. — СПб., 2001.
57. *Якоелев А. М.* Преступность и социальная психология. — М., 1971.

Критерії оцінювання реферату:

відмінно	Повністю виконані всі вимоги
добре	1. Незначні зауваження по оформленню реферату; 2. Незначні помилки в одному з перелічених вище підпунктів.
задовільно	1. Тема реферату розкрита не повною мірою; 2. Неповний список літератури та джерел; 3. Не повноцінно розкритий зміст роботи, труднощі у викладенні тексту, аргументації.
незадовільно	Вимоги виконано в обсязі менше, ніж на половину, відсутність реферату.

Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із дисципліни «Юридична психологія»

11.1. Особливості загальної підсумкової оцінки.

Витяг з наказу №396 від 05.12.2011 «Про організацію та проведення підсумкового контролю (семестрового та державної атестації; І семестр 2011-2012 н.р.)»:

«….Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою і виставляється у відомість обліку успішності та ІНПС (заліковій книжці) за двома шкалами оцінювання: національною і ЄКТС. Середньозважений бал (Сб) із дисципліни визначається на основі: встановленого *вагового коефіцієнта (ВК*) дисципліни (дорівнює 1, що згідно з робочою програмою розподіляється окремо за кожний вид роботи, наприклад, ВК за практичні заняття (ЛР, семінарські) дорівнює 0,5; тестовий контроль, МКР = 0,2; СРС (реферати, доповіді, виступи тощо); ІРС (розрахункова робота, графічна робота, участь у конференції, семінарі, олімпіаді тощо) = 0,1; екзамен (залік) 0,2 (останній вид роботи дорівнює 0, коли він не передбачений навчальним планом, тоді збільшується значення ВК на інші види робіт). Встановлення вагових коефіцієнтів за виконання усіх запланованих видів робіт, передбачених робочою програмою з дисципліни (практики), здійснює викладач, який читає дисципліну і складає робочу програму (програму з практики); *середньоарифметичного значення оцінок*, одержаних студентом за кожний вид роботи відповідно до робочої програми за національною шкалою… «

11.2. Поточний контроль за змістовими модулями

Змістові модулі 1 і 2		Змістові модулі 3 і 4		ІРС	ККР	Екзамен
Практичні заняття	Модульна контрольна робота	Практичні заняття	Модульна контрольна робота			
		Всього – 100				

Загальні примітки:

1. Бали за практичні (лабораторні заняття) є результатом поточної успішності незалежно від кількості таких занять: 0 балів («незадовільно»); 4−6 балів («задовільно»); 7−9 балів («добре»); 10−12 балів («відмінно»).

Всього – [0−36 балів].

2. Модульні контрольні роботи (дві) можуть проводитися на останніх практичних заняттях: Змістові модулі 1 і 2− всього 12 балів. 2. Змістові модулі 3 і 4 – 12 балів. 3. Змістовий модуль 5 – всього 12 балів.

Всього – [0−36 балів].

3. Комплексна контрольна робота – 12 балів (може проводиться в час, призначений для семестрових консультацій з наступним аналізом результатів).

Примітка: Кількісні показники оцінювання: 0 балів («незадовільно»); 4−6 балів («задовільно»);

1) 7−9 балів («добре»); 10−12 балів («відмінно»).

4. Індивідуальна робота (ІРС) – 12 балів.

Примітка: 1. Кількісні показники оцінювання: 0 балів («незадовільно»); 4−6 балів («задовільно»);

7−9 балів («добре»); 10−12 балів («відмінно»). 2. Кількість балів є узагальненим результатом для індивідуальної роботи, якщо таких видів робіт передбачається декілька.

5. Підсумковий контроль (екзамен): «незадовільно» − [0−1 балів]; «задовільно» − 2 бали; «добре» −3 бали; «відмінно» −4 бали.

Примітка: екзамен проводиться 1) у випадку бажання студента підвищити підсумкову оцінку та 2) за вимогою викладача, якщо таке потенційне підвищення дозволяє шкала оцінювання.

6. Для переведення у 5-бальну шкалу використовується коефіцієнт – 20). Наприклад, студент отримав 90 балів. Тоді 90/20=4,5 або оцінка ”4“ (B). Похибка = 2. Такі студенти, які претендують на вищу оцінку, можуть спробувати скласти іспит.

7. Критерії оцінювання можуть бути запозиченими, як це передбачається у загальноосвітній школі для оцінювання знань за 12-бальною шкалою.

8. Відвідування лекційних занять може впливати на отримані бали: − 2 (пропущено більше 10 % навчальних занять); − 4 (пропущено більше 25 % навчальних занять); −6 (пропущено більше 50 % навчальних занять); − 8 (пропущено більше 75 % навчальних занять); − 10 (пропущено більше 90 % навчальних занять).

Таблиця 1.

Критерії оцінювання (КМНОСП)

№	*Оцінка ECTS*	*Бали*	*5-бальна система*
1	*A*	*90-100*	*Відмінно*
2	*B*	*82-89*	*Добре*
	C	*74-81*	
3	*D*	*64-73*	*Задовільно*
	E	*60-63*	
4	*FX*	*35-59*	*незадовільно з можливістю повторного складання*
5	*F*	*1-34*	*незадовільно з перескладанням комісії*

Таблиця 2.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Бали*	Оцінка ECTS	Оцінка / критерії оцінки
90-100	4,75-5,00	A	*Відмінно“:* 1) знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати міжпредметні зв’язки, самостійно наводити приклади, продукувати ідеї, визначати прикладні напрямки використання теоретичного матеріалу; 2) виконання завдань з незначною кількістю неістотних помилок (однією-двома).
82-89	4,25-4,74	B	*”Добре“:* 1) знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати міжпредметні зв’язки з допомогою викладача; 2) переважає творчий виклад інформації (над репродуктивним); 3) виконання завдань вище середнього рівня: з кількома (трьома-чотирма) незначними помилками.
74-81	3,51-4,24	C	*”Добре“:* 1) знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; вміння здійснювати

			міжпредметні зв’язки з допомогою викладача; 2) переважає репродуктивний виклад інформації; 3) середній рівень виконання завдань : з незначною кількістю (трьома-чотирма) суттєвих помилок.
64-73	3,01-3,50	D	*”Задовільно“:* 1) домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв’язків навіть з допомогою викладача; 2) знання основної термінології; 3) виконання завдань нижче середнього рівня: з домінуванням незначних помилок, як домінуючих, над істотними.
60-63	2,75-3,00	E	*”Задовільно“:* 1) домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв’язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології; 2) виконання завдань ”нижче середнього“ задовольняє мінімальні вимоги (репродуктивне відтворення вихідного інформаційного масиву навчальної дисципліни: ключових понять, принципів тощо).
35-59	2,00-2,74	FX	*”Незадовільно“ (з можливістю повторного перескладання):* 1) фрагментарне засвоєння матеріалу; його повторне відтворення відбувається з аналогічними помилками виконання завдань з правом повторного перескладання навчальної дисципліни; 2) безсистемне репродуктивне відтворення вихідного її інформаційного масиву: ключових понять, принципів тощо.
0-34	0,00-1,99	F	*”Незадовільно“ (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни):* 1) дуже низький рівень засвоєння матеріалу: відсутні елементарні уявлення про інформаційний масив та його призначення; 2) спорадичне, механічне репродуктивне відтворення окремого вихідного інформаційного масиву: ключових понять, принципів.